

Asia: VN/27014/2024

Hallituksen esitys Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vailla vakinaista asuntoa ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustamista ympäristöministeriön yhteyteen.

Vailla vakinaista asuntoa ry on perustettu 1986. Yhdistys toimii kolmannella sektorilla, ja on asunnottomuutta kokevien ainoa edunvalvojatoimija Suomessa. Vaikutamme yksilötasolla kunkin asunnottoman tilanteeseen ja yhteiskunnallisella tasolla lainsäädäntöön. Järjestö on puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton ja toiminta on voittoa tavoittelematonta. Vva ry:n kaiken toiminnan lähtökohtina ovat: ihmisarvo, luottamus, osallisuus ja tasa-arvo.

Vva ry:n kaiken toiminnan tavoitteena on, että jokaiselle järjestyy heidän elämäntilanteeseensa sopiva ihmisarvoinen asumispaikka kohtuullisessa ajassa.

Perimmäinen ajatuksemme on, että jokainen ihminen kykenee asumaan itsenäisesti, mikäli hän saa siihen riittävät olosuhteet ja tuen. Asunto on ihmis- ja perusoikeus, eikä sen puuttumista voida hyväksyä missään olosuhteissa. Toiminnassamme ja palkattuina työntekijöinämme on edelleen mukana laaja joukko asunnottomia tai asunnottomuutta kokeneita henkilöitä. Osallisuus ja vertaisuus ovat meille sekä tärkeitä arvoja että käytännön arkea. Olemme valtakunnallinen järjestö. Toimistomme sijaitsee Helsingissä ja toiminta keskittyy pääkaupunkiseudulle, jossa valtaosa Suomen asunnottomista oleskelee.

Vailla vakinaista asuntoa ry on aktiivisesti osallistunut pitkäjänteiseen ohjelmatyöhän asunnottomuuden vähentämiseksi ja poistamiseksi. Yhdistys on ollut mukana muokkaamassa ja toteuttamassa v. 2008 lähtien toteutettuja tuloksellisia asunnottomuusohjelmia.

Vailla vakinaista asuntoa ry:n lausunto

Tuloksellinen asuntopolitiikka, ja asunnottomuuden poistamistyö sen osa-alueena, vaatii pitkäkestoista suunnitelmallista toimintaa. Muutokset asuntomarkkinaoilla tapahtuvat usein hitaasti ja monet taustatekijät, kuten kaavoitus, vaikuttavat tilanteeseen useiden vuosien viiveellä. ARA on ollut keskeinen ja pitkäjänteinen toimija kaikissa niissä asunnottomuusohjelmissa, joiden tuloksena Suomesta on tullut asunnottomuuspolitiikan mallimaa Euroopassa, ja muuallakin. Ympäristöministeriön rooli on ollut keskeinen asunnottomuusohjelmien toteutuksessa, mutta ministeriöiden toiminnassa painopistealueet, resurssien suuntaus ja mielenkiinnon kohteet muuttuvat paljon nopeammin kuin tiettyyn toiminnan ja hallinnon alaan keskittyneen viraston toiminnassa. Tästä syystä näemme uhkana asunnottomuusohjelman toteutumiselle ARA:n kehitys ja ohjaustehtävien siirtymisen suoraan ministeriön organisaatiossa toteutettavaksi toiminnaksi. Millä taataan toiminnan jatkuvuus pitkällä aikavälillä?

ARA:n omassa, ja myös monien suurten vuokra-asuntotoimijoiden lausunnoissa kiinnitetään erityistä huomiota muutoksen aikatauluun. Kyseessä on mittava toimintojen uudelleenorganisointi, jota on edeltänyt henkilöstön vähentämiseen johtaneet muutosneuvottelut. Emme usko, että ARA:n tehtävien sujuva suorittaminen voidaan turvata, jos muutoksen aikataulu on tämä. Rakentamisen suhdannetilanteen takia olisi Suomen asuntorakentamismarkkinoiden toiminnan ylläpitäminen ensiarvoisen tärkeää, ja Valtion tukeman asuntotuotannon hankkeiden eteenpäinvieminen helpottaisi tilannetta, kun markkinaehtoinen rakentaminen on lähes pysähdyksissä. Muutos tulee merkittävästi hidastamaan tätä toimintaa, koska uuden ennenkuin Ympäristöministeriöön siirretyt toiminnot toimivat entisenlaisella tehokkuudella, kuluu ainakin vuosi tehokasta toiminta-aikaa.

Muutoksen perustelut olivat niukat, ja viittasivat lähinnä lyhyen aikavälin säästöihin, ilman että hallinnon ajatelluista päällekkäisyyksistä annettiin sen tarkempaa selvitystä. Toivomme että tämä muutos ei ennakoisi laajempaa valtiontukeman yleishyödyllisen vuokra-asuntorakentamisen alasajoa. Markkinaehtoisella vuokra-asuntorakentamisella on ollut viimeisen 10v. aikana suuri vaikutus varsinkin pääkaupunkiseudun asuntomarkkinaan, ja näin ollen myös pienenevään asunnottomuuteen. Yleishyödyllinen Valtion tukema vuokra-asuntokanta on kuitenkin tärkeä osa asuntomarkkinaa, ja ilman sitä suuri määrä erityisryhmiä ja ihmisiä jotka eivät löydä asunto yksityisiltä vuokramarkkinoilta, jää ilman asuntoa.

Vailla vakinaista asuntoa ry:n mielestä ARA:n tehtävien siirtoa Ympäristöministeriön yhteyteen perustettavaan Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukseseen tehdään puutteellisesti valmisteltuna ja liian kiireellisesti. Kustannus- ja muita vaikutuksia ei ole kunnolla arvioitu, ja asiaa selvittämään asetettu työryhmä ei ole vielä saanut työtään päätökseen. Siirron tiedetään aiheuttavan lisäkustannuksia, ja säästöistä ei ole mitään kunnollista arviota.

Kaikki lausunnonantajat, jotka rakentavat valtion tukemaa kohtuuhintaista vuokra-asumista, esittävät yhteneväisen huolensa muutoksen aikataulusta. Vailla vakinaista asuntoa ry jakaa tämän huolen. Asuntorakentamisen suhdannetilanne tällä hetkellä vaatii, että edes valtion tukemaa vuokra-asunto tuotantoa saadaan pidettyä yllä, ja muutoksen ajoittaminen vuoden 2025 alkuun, vaarantaa nykyisillä lainavaltuuksilla suunniteltujen ja valmisteltujen kohteiden riittävän nopean

etenemisen vuosina 2024 ja 2025. Ehdotamme että muutos ajoitettaisiin v. 2026 alkuun, jotta se ei entisestään vaikeuttaisi ennestäänkin hankalaa tilannetta asuntorakentamisessa.

Tiivola Sanna
Vailla vakinaista asuntoa ry